

پای صحبت کارشناسان سینما
درباره جوایز اعطایی در اسکار

سیاسی بودن اسکار توهم یا واقعیت

حمیدرضا ضاعظمی مراسم جایزه اسکار که از آغاز سال جدید اهالی سینما منتظر برگزاری آن بودند، بالاخره برگزار شد و جوایزی که برمیثاری رای گیری از میان بیش از ۶ هزار نفر (گفته می شود جدیداً این تعداد به ۸ هزار نفر افزایش یافته‌اند) به نامزدها اعطا شده، باز هم در ایران، حرف و حدیث به وجود آورد گفته

شد باز هم جایزه به فیلم به موضوع حمایت از دگرپاشان داده شد جایزه به فیلم شکل آب هم به این دلیل که نوعی گزینش خارج از عرف جنسی را به نمایش گذاشت، حرف و حدیث به وجود آورد. در این میان کارشناسان نظرات مختلفی دارند. حمیدرضا ضاعظمی گفت: «شهروند» به گفت‌وگو نشست، می‌گفت: اسکار را خیلی

نباید جدی گرفت. این مراسم یک شو است و به نظر من در ایران بیش از حد تنسبیت به این مراسم و جوایز اعطایی آن حساس شده‌ایم. او معتقد است: نمی‌توان این طور گفت که این جایزه سیاسی است، اما مراسم آن به هر دلیل مورد توجه قرار می‌گیرد و اگر من به جای دوستانی که روی سیاسی بودن اسکار، حرف

دارند می‌خواستم آن را زیر سوال ببرم، شیوه دیگری انتخاب می‌کردم و اتفاقاً، این مراسم ویژگی‌های دیگری دارد که باید از آن زاویه وارد شد. صدر سیاسی بودن اسکار را نمی‌پذیرد و تأکید دارد که امسال به جای این که به سیاسی بودن یا نبودن اسکار بپردازیم بهتر است به

سخنرانی‌های ارایه‌شده در این مراسم توجه دیده‌می‌شود. مضاف بر حمیدرضا صدر با تعداد دیگری از اهالی سینما این سؤال را در میان گذاشتیم که «آیا معتقدید در جوایز اسکار داده شده با توجه به ترکیب برگزارندگان،

سیاست بر هنر در اعطای این جوایز پیشی گرفته است؟» یا «آیا این جوایز را همراه با فشار سیاسی یا دست کم لابی قانون‌های قدرت در آمریکا می‌بینید؟» رضادرستکار منتقد، فرزاد مومن کارگردان و کتابون‌شهایی بخش‌کننده بین‌المللی فیلم به سوالات «شهروند» پاسخ داده‌اند:

شهروند| برندگان اسکار معرفی شدند و دوباره کنار و گوشه (در ایسن روزها که هنوز تب اسکار داغ است این نظرات گسترش پیدا خواهد کرد) بحث‌هایی درباره نگاه خاص اسکار به فیلم‌ها مطرح شده است و جایی گفته می‌شود، اسکار به فیلم‌های خاصی از نظر سیاسی جایزه می‌دهد. فرد دیگری می‌گوید انگیزه اسکار از دادن برخی از جوایز این است که «دگرپاشی جنسی» را ترویج کند. به هر حال این بحث‌ها بوده و هنوز هم هست و بعدی است به این زودی‌ها این شیوه قضاوت درباره یک جایزه که در سوسی دیگر داده می‌شود، تمام شود. همین موضوع بحث ما و رضا درستکار درباره اسکار بود. او اساساً لابی در اسکار را رد می‌کند و تسلط جریان خاص سیاسی بر این جایزه را مردود می‌داند و حتی برخی از ترویج‌ها را هم مسیر یافتن ژوئپای وعده داده شده غرب می‌داند. گفت‌وگوی «شهروند» و رضا درستکار، منتقد سینما در ادامه آمده است:

زمان زیادی است که در ایران این طور صحبت می‌شود و رواج پیدا کرده که جوایز اسکار براساس نگاه سیاسی یا جنسیتی و ... خاص داده می‌شود. سؤال این است واقعا این طور است؟

به نظر من دوستانی که نگاه سیاسی بر جریان‌های هنری دارند، افسراط می‌کنند. دلیل ندارد که ما این نوع نگاه را داشته باشیم و آن را رواج بدهیم. دست‌کم با همین جایزه‌ای که به فیلم «get out» دادند، می‌توان این تصور را باطل دانست. زمانی که من افرادی کرده بودند تا درباره این فیلم صحبت کنم، خیلی‌ها تعجب کردند که چرا من این قدر مثبت درباره این فیلم صحبت می‌کنم. این فیلم، این فیلم «هارور» است و در انتخاب‌های منتقدان اصلا مورد ندارد و دیده نمی‌شود. بعد می‌آید می‌بینید این فیلم جایزه بهترین فیلم‌نامه اسکار را گرفت. خوب سوال این است اگر این فیلم در اسکار جایزه می‌گیرد، کجای آن سیاسی است. آیا افرادی که این تفکر را شایع کرده‌اند و هنوز هم بر این موضوع تأکید دارند، می‌توانند از این نوع جایزه‌ها، تحلیلی ارایه بدهند. اتفاقاً اگر از این زاویه بخواهند نگاه کنند، جایزه دادن به این فیلم، روند معکوس را نشان می‌دهد. در این فیلم رگه‌هایی وجود دارد که

دقیقا مثل همین فیلم موفق در اسکار نودم منظور «شکل آب» دلتوروا است که پرفروش‌ترین فیلم هم شد... من متأسفانه شکل آب را کامل ندیدم، اما درباره این فیلم باید عرض کنم معیارهای سنجش زیبایی‌شناسی فیلم دست‌خوش تغییراتی بوده است. چرا؟

به این دلیل که ما هرچه به سمت جلو پیش می‌رویم، دانش سینمایی و شناخت هنری بشر، روزبه‌روز بیشتر و بیشتر می‌شود. جامعه بیشتر فیلم می‌بیند، بیشتر درباره فیلم حرف زده می‌شود، بیشتر فضای رسانه‌ای و به‌ویژه مجازی در اختیار این موضوع قرار می‌گیرد و بیشتر جنابیت و نشریات تخصصی درباره این موضوع تولید می‌شود. الان گاهی می‌بینید مردم عادی مثل یک منتقد حرفه‌ای درباره فیلم‌ها نظر می‌دهند که رای می‌دهند هم موثر است، به این دلیل که جمعیت، جمعیت گسترده‌ای برای چنین

توطئه‌ای در کار نیست

به مبارزه زنان برای حقوق برابر، واکنش هالیوود به مبارزه برای حقوق اقلیت‌های قومی و واکنش هالیوود به موضوع دموکراسی در آمریکا؛ واگر بیت. در واقع هالیوود نظامی است که تعهداتی دارد و این تعهداتش به نظر من در جوایزی که می‌دهد، دخیل است.

موضوع دیگر هم این است که گفته می‌شود در دادن جوایز نگاه هنری وجود ندارد یا نگاه سیاسی بر نگاه هنری چیره است. اصلاً نمی‌توان این را گفت که نگاه هنری در اعطای جوایز اسکار وجود ندارد و جوایز بدون توجه به این ویژگی‌ها داده می‌شود. به نظر من توطئه‌ای در کار نیست. البته بگویم من خیلی اسکار را دنبال نمی‌کنم، چون نه این مراسم برای من جنابیت دارد و نه سینمای آمریکا را می‌پسندم. منظورم اغلب فیلم‌های هالیوودی است، بلکه فیلم‌هایی که خودم دوست دارم یا دوست داشته‌ام مانند «ویپلش» را می‌بینم. برای من خیلی جالب بود که اسکار صدا و تودین به آن داده بودند، یعنی داوران خوب فهمیده بودند که این فیلم، صداگذاری‌اش در خدمت خروجی تودینش بوده است و لول‌گیری‌های صدا کاملاً در اختیار جنس کاتینگ تودینگرش بوده بدی بود.

پای صحبت رضا درستکار، منتقد سینما درباره جوایز اسکار و وجود نگاه سیاسی خاص در این مراسم

۷۰ درصد اسکار سالم است

درستکار: سردسته ترویج‌کنندگان تسلط نگاه خاص بر اسکار، بهروز افخمی است

فیلم پرفروشی هم شده که همه شائبه‌ها درباره جایزه بهترین فیلم و بهترین کارگردانی کنار زده می‌شود.

بله، فیلم «شکل آب» که برنده بهترین فیلم کارگردانی شده، پرفروش‌ترین فیلم برنده این جایزه در سال‌های اخیر نبوده که در آمریکا ۵۷.۴ میلیون دلار و در سراسر جهان ۱۲۶.۴ میلیون دلار فروخته‌است...

به هر حال می‌خواهم بگویم چون رای گیری از جمعیتی بالای ۶ هزار نفر است، درصد خطا هم پایین می‌آید. ما چه دل‌مان بخواهد و چه نخواهد متر و معیاری برای فیلم‌ها هست، هر چند ممکن است مانند هر متر و معیاری دیگر دچار خطا هم باشد، اما ۷۰ تا ۷۵ درصد به‌طور کامل می‌توان به آن اعتماد کرد.

در این اعتماد به‌دست آمده، احتمالاً جمعیتی که رای می‌دهند هم موثر است، به این دلیل که جمعیت، جمعیت گسترده‌ای برای چنین

تاریخ سینماست که جایگاه آنها را تعیین می‌کند. خیلی از فیلم‌ها و آدم‌ها در طول تاریخ اسکار گرفتند و به هیچ‌جا حساب نشدند، خیلی‌ها هم اسکار نگرفتند و در تاریخ سینما ماندند و ماندگار شدند. اینها شیوه‌های نسبی است. نسبی به معنای شرایط آن سرزمین و شرایط هنر، نه نسبت به چرندیات و خزعبلاتی که برخی دوستان منتقد با برخی گرایشات می‌زنند. آنها موضوعات را از پشت عینک و فیلترهای خودشان می‌بینند، من راجع به اصالت هنر حرف می‌زنم.

در همین فیلم شکل آب که «سالی هاوکینز» نقش اول را بازی می‌کند، نقش طوری است که گرایشات خاص جنسی دارد. از درها فراری است و در نهایت هم با یک هیولا، نرد عشق می‌بازد. در همین مسدت جاهایی این را طرح کردند که اسکار به این دلیل که خط خاصی را می‌پیماید، به این فیلم به دلایل اشباعه نوعی دگرپاشی جنسی، جایزه داده‌اند، این را می‌پذیرد؟

من گمان دارم این دوستانی که این طور موضوعات را ترویج می‌کنند، باید خودشان را به پزشک معرفی کنند. سردسته این آدم‌ها هم بهروز افخمی است. به نظر من این گروه نسبت به این نوع مسائل پارانوایا دارند. من رد نمی‌کنم که ممکن است گرایشات جنسی هم ترویج شود و بخواهند آن را جا بیندازند. اما درباره این موضوعات با سیاسی بودن و ترویج نگاه خاص در اسکار و لابی را کنار می‌کنم و از نظر من کاملاً باطل است. اما از زاویه دید لیبرالیسم به‌عنوان مکتبی که «توپیا» دارد و مدینه فاضله و ادعا دارد که شما اگر به شکل تمدنی من به نگاه کنید و به حرف‌های من گوش کنید، به آن توپیا و آسایش بهشت می‌رسید، یک روز فیمنیسم را در قالب زن‌های قدرتمند مطرح می‌کنند، روز دیگر ماتریسم را مطرح می‌کند و انسان‌گرایی و انسان‌محوری را در قالب انسان‌های توانمند و هر روز یک ایسم را مطرح می‌کنند تا از من و خطا کند و بتواند به آن آرمانشهر خود نزدیک‌تر شود. اگر فرض هم بگیریم اینها ترویج گرایش خاص جنسی یا دگرپاشانه را نیز در دست داشته باشند، به این دلیل نیست که می‌خواهند بشر را به این سو سوق دهند، به نظر من آنها مسیر سوق

جشنواره‌های ماسیاسی است، مقایسه‌های مان نیز همین طور

رخداد بین‌المللی که نیست، بیشتر سینمای آمریکا را پوشش می‌دهد و فقط یک بخش، فیلم خارجی دارد. اسکار فستیوال نیست و در آن موضوع اصلی سینمای جهان و ساخت‌های هنری نیست، بلکه این طری‌ها نمونه‌ای مثل آرگو وجود دارد که به آن شکل از داخل کاخ سفید بیرون می‌آید، دموکرات هستند و در آن زمان هم دموکرات‌ها در کاخ سفید حضور داشتند، به این دلیل، آرگو از داخل کاخ سفید اعلام شد. ما مقایسه‌های مان بیشتر از این زاویه است که سینما را یک صنعت نمی‌بینیم. در ایران سینما سیاسی است، بیشتر منظورم جشنواره‌هاست، به همین دلیل هم گمان می‌کنیم همه‌جای دنیا این طور است. اعمال نفوذ هم اگر می‌شود فقط در این صورت است که کمپانی‌های بزرگ فیلم‌ها را بتوانند به اعضای پرشمار آکادمی برسانند برای همین است که ما داریم می‌گوییم فیلم‌های ایرانی اگر می‌خواهند موفق باشند، باید بخش‌کننده خارجی داشته باشند.

در مواجهه با این سوال که اسکار جایزه‌ای زیر سایه سیاست است یا باید جایزه‌ای هنری باشد، پاسخ‌ها مختلف است. اما از نظر من، اسکار نه سیاسی است و نه هنری، برای هر بخش از این نظر هم، دلایلی وجود دارد.

اسکار سیاسی نیست، اگر سیاسی بود امسال این طور نباید برگزار می‌شد، چون از یک سو حضور سیاسی است و مکزیک‌ها را در مراسم اسکار می‌بینیم و از سوی دیگر، مواضع دونالد ترامپ به‌عنوان شخص اول ایالات‌متحده را داریم که حتی می‌خواهد در مرزهای جنوبی دیوار بکشد. در میان کارگردان‌ها یا حتی داستان‌های امسال، آثاری که مکزیک‌ها را در آن نقش دارند، زیاد است و حتی انیمیشن کوکو در باره یک اسطوره مکزیک است و اگر سیاسی بود، اصلاً نباید به آن توجه می‌شد. در عین حال اسکار هنری هم نیست، اسکار

چند سالی هست که در کشور ما موضوع وجود نگاه سیاسی خاص در اعطای جوایز به فیلم‌های مختلف شایع شده و هر بار هم درباره آن حرف زده می‌شود. این نگاه نیست که درستی نیست و اگر منظور این است که تصمیمات اسکار توسط پنتاگون گرفته می‌شود، این غلط است و اساساً این تصور به هیچ عنوان با واقعیت سازگار نیست. اما باید تأکید کرد که هالیوود اصلاً یک نظام سیاسی و اجتماعی است و البته متقدم نظام و سیستمی بسیار متعهد است. من معتقدم این سیستم همیشه با جامعه‌اش حرکت کرده و همیشه به آنچه جامعه آمریکا را داده و واکنش‌شان داده است، مثال در این زمینه بسیار زیاد است. واکنش‌هایی مانند به وجود آمدن ژانر گانگستری در دهه‌های ۲۰ و ۳۰ تا واکنش هالیوود به جنگ ویتنام، واکنش به مبارزه سایه‌پوستان برای برابری نژادی، واکنش هالیوود